

El Llargandaix d'Alaior

per Jordi Anglada Rotger- 1 ESO
1r premi Llettarrel 2015
2n premi Francesc de Borja Moll 2015

L'any tirurany, a Son Pebre Vell, hi vivia un jove magre i alt anomenat Tomeu. Era fill d'un pagès pobre i no tenia mare. Ell volia aconseguir doblers per curar el seu pare que s'estava morint. Així que, un bon dia, se'n va anar de casa per trobar fortuna.

Abans de partir, el seu pare li va dir:

- Mira fill meu, doblers no te'n puc donar, però agafa aquest sarró; dins hi ha una mica de pa dur i el darrer tros de formatge sec. Amb això en tindràs per un parell de jorns.

- Mon pare, vos promet que tornaré el més prest que pugui amb el suficient perquè un metge vos curi.

Vet aquí que el gall no havia acabat de cantar i en Tomeu, amb el seu sarró, ja era a Ferreries. Allà es va trobar amb un vellet que havia caigut des d'una paret seca i tenia mal al peu.

- Bon dia i bona hora, som en Tomeu, necessitau ajuda?

- Ai, estimadet, jo som l'amo de Sa Terra Rotja. Sí que en necessit, d'ajuda, tenc un maler en es peu; he caigut de sa paret seca quan agafava móres.

- Ja ho veig, on és es vostro lloc?

- Costa amunt, està a quatre tanques d'aquí.

- Pujau a sa meva esquena, que vos menaré fins a ca vostra

- De ver faries açò, per un vellet rengo com jo?

- És clar que sí!

Així que l'amo pujà a l'esquena d'en Tomeu i partiren cap a Sa Terra Rotja. Al cap de mitja hora, ja hi eren. Quan madona els va veure, va córrer cap a ells.

- Que t'ha passat, Joan?

- Res, he caigut d'una paret. Aquest jove m'ha duit fins aquí.

- Moltes gràcies.

- No ha estat res.

- On et dirigeixes, bergant?

- No ho sé. Estic intentant guanyar doblers per mon pare, que està malalt.

- Allà va!- exclamà el pagès- Si vols doblers, vés fins a Alaior i allà cerca sa Cova des Llangardaix, on, custodiat per aquesta bèstia, hi ha un cofre ple de monedes d'or.

- Gràcies. Partiré cap allà.

- Ets temós, veig. Açò m'agrada! Té aquests picarols; te serviran per adormir es Llangardaix i agafar es cofre, si aconsegueixes arribar-hi.

Lo endemà, de bon matí, en Tomeu ja va ser partit cap a Alaior, però de camí, es va returar as Mercadal, on va trobar un fillet petit que plorava.

- Què tens, cagarul·lo?

- Vull anar a ca mea. No hi sé tornar.

- I on és ca teua?

- És per devora es lloc de s'Albufereta.

- Venga idò, dona'm sa mà que hi arribarem.

- Entesos

Al cap d'una estona, van arribar a s'Albufereta, i el fillet tot d'una va reconèixer el seu lloc.

Quan hi van ser davant, la mare va sortir, mig plorant, perquè ja era fosc i passava ànsia.

- Oh, fill meu, on eres?

- És que, mo mareta, no sabia tornar, però aquest al·lot m'ha ajudat.

- Moltes gràcies per tornar-me el meu fill. Què noms?

- No ha estat res. Som en Tomeu.

- I on te dirigeixes, Tomeu?

- Vaig a Alaior. Cerc sa cova des Llangardaix. He de trobar un cofre amb monedes d'or

perquè mon pare se mor.

- Jo la conec. Ja ho ben crec, que la conec. Aquesta cova on te dirigeixes té dues entrades; sa més fàcil de trobar és sa més perillosa, i sa que està més amagada, és més segura perquè està al darrere, a sa banda de ponent.

- I com puc trobar s'entrada més segura?

- Te diré com, però no serà fàcil.

- D'acord.

- Primer, has de trobar s'homenet de Sa Tanca Foradada; quan l'hagis trobat, te dirà tres endevinalles i si les endevines, te dirà es camí de s'entrada de la cova. Però si no les contestes bé, avisarà s'alcalde i te tancaran a sa presó. Jo no sé les respostes, no te puc ajudar més. Pensa-hi bé.

- D'acord, moltes gràcies. Adéu.

- Adéu. Què tenguis molta sort.

I heu de pensar i creure i creure i pensar que quan estava sortint el sol, en Tomeu se va posar en marxa. Quan va arribar a Alaior, se va asseure en una paret seca i se va menjar el darrer brundell de pa que li quedava. Llavors va començar a cercar l'homenet de Sa Tanca Foradada. Ho va haver de demanar a moltes persones, fins i tot als arbres i les roques dels voltant, però res ni ningú no ho sabia; feia anys que ningú no el veia. Finalment va trobar un home que sí que va sebre contestar, era el seu germà.

- Si vols trobar es meu germà, has de cercar un lloc on la seva ombra apunti a un turó. Però vés amb compte perquè aquesta ombra només se projecta a les sis en punt del matí. Si la veus, el trobaràs a ell i allò que cerques.

- D'acord. Moltes gràcies.

En Tomeu va partir a cercar l'ombra però devers les deu del vespre encara no l'havia trobada. Així que va passar la nit damunt un munt de palla d'un bouer. A les sis menys quart del matí se va aixecar i va esperar que fossin les sis en punt i, aleshores, va veure una ombra que apuntava al turó. Se n'hi va anar deveres i, efectivament, darrera l'ombra hi havia

el lloc de Sa Tanca Foradada. Hi va entrar i en aquell casalot hi va trobar un homenet molt petit i vell.

- Què fas aquí! Lladre! Com has trobat es meu lloc?
- Es teu germà m'ha indicat es camí. Jo som en Tomeu.
- Maleït germà meu. És un xafarder! Té sa llengo massa llarga!
- Estic cercant s'entrada secreta de sa Cova des Llangardaix.
- Per trobar-la, hauràs d'endevinar ses meves endevinalles.
- Ja ho sé. Venga, que mon pare se mor i no puc perdre temps.
- Tranquil, Sa primera és aquesta: què és una cosa que com més se mira, més poc s'hi

veu?

- És difícil...
- No idò, no tens gaire temps...

En Tomeu pensà i pensà fins que va treure fum.

- Ah, no la tenc. Estic rebentat i es sol m'enlluerna
- Què?
- Es sol
- Molt bé... L'has encertada. Ara ve sa segona: D'es meu vestit se vesteixen, també som

bo per menjar, petits i grans m'aplaudeixen quan jo surt ben enramat.

- Avam, deixa'm pensar...
- Se t'acaba es temps... Frissa...
- Sí, sí... Aquesta la tenc clara: és es Be de Sant Joan.
- Sí que ho ets, espavilat! Sa darrera serà més difícil: amb un líquid bo per beure i un altre

per trempar, feim un instrument simpàtic que dóna goig escoltar.

- És bastant complicada... Avam, deixa'm pensar.... Un instrument simpàtic...
- Espavila... Que no tenc tot es dia...
- Vi i oli... Vi i oli... És clar.... Violí! Vi i oli... un violí!
- Ets més llest del que semblava... S'entrada de sa cova està a quatre tanques, al sud,

darrere una mata d'abatzer.

En Tomeu prest va ser davant la mata, va observar amb atenció i per la part del darrere hi va trobar una petit enfony. Va travessar la mata i va entrar dins la cova.

Per sort, quan va ser dins, el llangardaix dormia, però va rodolar un còdol i amb aquesta renou se va despertar. Quan la bèstia el va veure, va intentar matar-lo. Però en córrer cap a ell, en Tomeu va fer sonar els picarols i l'animalot es va tornar a dormir. Va ser en aquell moment quan l'al·lotet va agafar el cofre ple de monedes i se'l va endur.

En ser defora de la cova, va córrer cap a Ciutadella. A Ferreries, es va aturar a saludar l'amo en Joan i madona.

- Mirau, he trobat sa cova i es cofre! Ara podré curar mon pare. Nyau, açò és per a vós.

I en Tomeu, agraït, li va donar vint monedes d'or.

I tot d'una va partir cap a Ciutadella. Quan hi va ser, va anar corrents al seu lloc.

- Fill meu!

- Mon pare, he anat a sa Cova des Llangardaix d'Alaior i he trobat un cofre ple de monedes d'or.

En Tomeu li va contar tota l'aventura i va córrer al poble a cercar el millor metge de tota Ciutadella. Quan el va trobar, tots dos van partir cap a Son Pebre Vell. El metge se va mirar l'amo i va dir:

- Allà va! Tens molta febre i es budells inflats.

- Tenc cura, doctor?

- Sí, però t'haurem d'operar.

- Avam si farem com sa dona de l'amo en Xec de s'Ullastrar!- va sospirar, l'amo.

Però aquesta vegada, l'operació va anar bé i, a més, l'amo era viu, gràcies a l'esforç del doctor i sobretot, del seu valent i estimat fill.

I la rondalla ja està acabada, i qui no s'ho cregui, que ho vagi a cercar.

Potavent